Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 86. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го ТРАВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 8, 1984 No. 86. VOL. XCI.

Представники СКВОР відвідали Владику Мстислава

С. Бавнд Брук, Н.Дж. — Співпраця з Українськими Церквами є одним з головних завдань СКВОР, що й включено в плян її діяльности в біжучій каденції.

По цій лінії у п'ятницю, 9-го квітня, члени Управи СКВОР, голова д-р Роман Дражньовський і Любомира Крупа, були прийняті на авдієнції в Митрополита Мстислава. Метою авдієнції було поінформувати Владику про працю СКВОР, передати резолюції Виховно-Освітньої Сесії СКВОР, що відбулася під час IV СКВУ, та просити про допомогу в переведенні намічених плянів.

В майже годинній розмові відбулася виміна думок, головно в справах українського шкільництва, проблем української мови, та 1000-ліття хрищення України. Владика висловив своє стурбовання в питанні постепенного зменшення учнів в українознавчих школах та членів в організаціях молоді. Саме цим питанням СКВОР, в своїм плянуванні, присвятила багато уваги, і намітила ряд конкретних акцій, в успішності яких преважливою буде поміч Церков.

Владика виявив зацікавлення справами СКВОР та побажав успіхів в здійсненні намічених плянів.

Це була одна з авдієнцій у заплянованих СКВОР Владик українських Церков, в країнах поселення.

Відбудеться зустріч пластунів сеніорів

Ню Йорк. — Тут в приміщеннях Пластового Дому, при 144 Друга авеню, відбудеться в суботу, 12-го травня ц.р., одноденна зустріч-відправа представників сеніорських куренів та крайових булав сеніорату, що її влаштовує раз у рік Головна Булава Уладу Пластунів Сеніорів.

Головною точкою цієї зустрічі буде панель на тему „Пластуни сеніори в громадському, політичному й пластовому житті". Участь беруть о. д-р пл. сен. Іван Гриньох, пл. сен. Ольга Кузьмович і пл. сен. Ярослав Рак. Модератором панелю буде пл. сен. Іван Лучечко.

Після панелю, інформації про Пластовий Конґрес і Конференцію Українських Пластових Організацій, що відбудуться у жовтні цього року, подадуть пл. сен. Любов Крупа, Петро Солодь і пл. сен. Любомир Романків.

З організаційних справ буде порушено справу сеніорського правильника, а представники куренів будуть звітувати про свою працю.

З уваги на проблематику, яку поставлено на цю зустріч, організатори запросили на неї усіх колишніх головних булавних пластового сеніорату.

Зустріч-відправа розпічнеться в годині 10-ій ранку.

Кобзарська Школа підготовляється до концерту

Ню Йорк. — Школа Кобзарського Мистецтва — ансамбль, відділи і солісти — під мистецьким керівництвом Юліяна Китастого, приготовляються до великого весняного концерту, який заплянований на неділю, 10-го червня ц.р., о год. 3-ій по полудні в приміщенні Гантерського коледжу при 68-ій вулиці і Лексингтон авеню.

Кобзарський Ню Йорк інтенсивно приготовляється до цієї небуденної події, до свого роду звіту із своєї праці перед українською спільнотою, яка, як сподіваються організатори, напевно чисельно з'явиться на їхньому концерті.

Виступатимуть у програмі: Марійка Мандзій-Волянська — сопрано при інструментальному супроводі Тараса Павловського і Миколи Дейчаківського; чоловічий октет — М. Дейчаківський, керівник, Ігор Зам'ятий, Омелян Гельбіґ, Борис Кекіш, Ю. Китастий, Михайло і Микола Невмержицькі і, очевидно, Ансамбль „Гомін Степів", мистецький керівник Ю. Китастий.

Квитки треба набувати в українських крамницях „Сурма", і „Арка", або при касі в день виступу.

Мондейл переміг в Тексасі, а Джексон в Луїзіяні

Остин, Тексас. — Колишній віцепрезидент Волтер Мондейл переміг своїх двох опонентів у Тексасі, у висліді чого голова стейтового виборчого комітету сен. Ґері Гарта конгресмен Мартін Фрост, мабуть під впливом розчарування вислідом передвиборів і кокусів, порадив своєму кандидатові, щоб він відтягнув свою кандидатуру з цього президентського „маратонського бігу".

Покищо невідомо для чого М. Фрост склав таку заяву. Щойно майбутність покаже, — кажуть політичні спостерігачі, — чи не робив він часом цієї суґестії на рекомендацію Крайового комітету Демократичної партії, яка підтримує В. Мондейла і побоюється за атмосферу на самій Конвенції Демократичної партії. Ґ. Гарт однак заявив, що він не думає відтягати своєї кандидатури і має в пляні стояти у передвиборах до кінця, тобто ще не цілих п'ять тижнів. Розумне потягнення Гарта похвалив третій з ряду кандидат на президента негритянський проповідник Джессі Джексон, який навіть заохочував кольорадського сенатора не здавати позицій. Джексон до речі, вже вдруге виграв передвибори в Луїзіяні, (перший раз в Дистрикті Колюмбія), отримавши там 43 відсотки усіх голосів. Гарт 25, а Мондейл 22 відсотки.

Демократична партія, згідно з опінією коментаторів і кореспондентів, постаралася зробити багато шуму з перемоги В. Мондейла в Тексасі, хоч, як інформують засоби масової інформації, в тексаських правиборах взяло участь тільки 11 відсотків голосуючих демократів і з 6,000 кокусів Мондейл отримав 21,407 голосів, Гарт 11,572 і Джексон 7,014 голосів; 2,793 голоси зараховані до незалежних. „Ми отримали половину усіх голосів, — заявив В. Мондейл кореспондентам, — а другою половиною поділилися два інші кандидати".

Згідно з останніми підрахунками Мондейл вже має 1,251 делегатів, Гарт 693 і Джексон 235.

У Філядельфії померла письменниця М. Струтинська

Філядельфія, Па. — В суботу, 5-го травня 1984 року, тут померла на 86 році життя письменниця і журналістка св. п. Марія Струтинська, яка користувалася теж псевдонімом В. Марська.

Починаючи від 1922 року, М. Струтинська поміщувала свої статті, оповідання і нариси в багатьох західньо-українських часописах до 1939 року. Від 1937-39 була редактором журналу „Українка", літературно-мистецького журналу „Наші Дні". В 1944 році написала і видала повість „Будя над Львовом", що витримала декілька видань. На еміграції також друкувалась у різних газетах.

М. Струтинська, з роду Навроцька, народилася в 1897 році в містечку Долина в західніх областях України. Крім своєї письменницької і журналістичної праці, вона цікавилася громадськими справами, а особливо розвитком і працею Союзу Українок і його пресового органу „Українка".

Парастас був відправлений у вівторок, 8-го травня в похоронному заведенні Насевича при Френклин вулиці о год. 8-ій вечора. Похорон в середу, 9-го травня, о год. 9-ій рано, до церкви Пречистої Діви Марії і на цвинтар у Факс Чейсі.

Покійна залишила в жалобі велику родину і численну українську громаду.

Появився новий науковий збірник УВАН

Вінніпеґ, Ман. — В місяці березні ц.р. появився з друку в англійській мові науковий збірник УВАН п.н. „New Soil -Old Roots". Збірник нараховує 334 сторінки друку і є присвячений 90-річчю українського поселення в Канаді.

В підготові цього збірника співпрацювало 17 авторів, з того половина члени УВАН. Збірник складається з трьох головних частин: Питання початкового ставання; Змагання за вдержання національної і культурної ідентичности; Проблеми старого і нового.

Обговорювані питання вносять деякі нові насвітлення до історії, а передусім поглиблюють та поширюють тематику українського буття в Канаді. При кінці збірника є вміщений список всіх жертводавців, які своїми вплатами причинилися до появи цього ювілейного видання.

Це вже друге монументальне видання, яким УВАН відмічує 90-річчя українського поселення в Канаді. В 1982 році появилася велика історія українців Канади в англійській мові „The Ukrainian Canadians; A History", пера д-ра Михайла Марунчака, 970 сторінок друку. Зараз на викінченні третє видання, а саме „Біографічний словник до історії українців Канади", який появиться в двох мовах, спершу в українській, а згодом в англійській.

Збірник „New Soil — Old Roots" появився під редакцією д-ра Ярослава Розумного в співпраці д-ра Олега Ґеруса та д-ра М. Марунчака. Збірник в твердій оправі та зі золотими витисками, включно з емблемою УВАН. Появився він з друкарні Манітобського університету, його вже розіслано всім жертводавцям. Ціна одного примірника 25 дол. Замовляти можна в УВАН або в українських книгарнях. Адресувати: Ukrainian Academy of Arts snd Sciences in Canada, 456 Main Street, Winnipeg, Man., Canada, R3B 1B6.

В УІА відбулася зустріч етнічних груп

Ню Йорк. — В суботу, 27-го квітня ц.р., відбулася тут в Українському Інституті Америки прецікава імпреза під гаслом „Великдень довкола світу".

Маючи на увазі потребу виходу української громади з власного ґетто і поширення відомостей про українців і Україну серед численних інших національних груп, Український Інститут в Америці влаштував таку зустріч, розіславши запрошення до численних консулятів в Ню Йорку. Відгук був надзвичайно гарний і прихильний. У книзі гостей записалось 480 осіб. Всі приявні отримали 22-сторінкову друковану англомовну програму зустрічі під заголовком „Христос Воскрес".

Частина „міжнародного" буфету.

Вечір складався з двох частин: концертової і товариської. У концертовій частині 13 приявних репрезентантів етнічних груп виступили з показами своїх великодніх і післявеликодніх народних звичаїв. Першим був показ Гаґілок вихованцями народної школи св. Юра у Ню Йорку, приготований Дарією Ґензою, як теж Веснянки, пісні у виконанні Лаврентії Туркевич при власному акомпаньяменті на бандурі. Після українців йшли виступи арґентинців, китайців, колюмбійців, еквадорців, філіппінців, греків, італійців, румунів, поляків, росіян, словінців і танцюристки із Срі Лянка. Не всі виступи стояли на однаково високому рівні, бо виконавцями були аматори, але й фахові сили.

На самому початку привітав приявних від Інституту інж. Володимир Назаревич. Головувала, заповідаючи і пояснюючи, ініціяторка й організаторка тієї імпрези Лідія Савойка. Приявними були видатні представники кільканадцяти національних груп, зокрема від Міської ради та від Уряду іміґрації і натуралізації. Президент Міської ради дільниці Манґеттену Ендрю Стайн відчитав проклямацію мейора Едварда Кача, який вітав ту зустріч різних національних груп, що плекають рідну культуру і зберігають рідну традицію. Приявними були також чотири українські духовники — парох церкви св. Юра о. ігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ, митроф. протоієрей Володимир Базилевський, парох православної церкви св. Володимира, о. А. Гавкалюк, ЧСВВ з Ґленков протопресвітер, парох церкви Всіх Святих Іван Ткачук, і о. Андрій Кущак.

Після концертової частини гості оглядали виставлені на окремих столах святочно прибрані великодні страви різних народів, як теж користали із буфету.

На запрошенні сказано, що той вечір триватиме від 6:30 до 9-ої вечора. Насправді люди розходилися між 10 і 11-ою годиною ночі з прегарними враженнями. Треба радіти, що до репрезентаційного будинку, яким є Український Інститут Америки, приходять чужинці, включно з поляками, жидами і деякими росіянами, які раді йти назустріч українцям, яким потрібний контакт із зовнішнім світом.

Ясір Арафат відвідав Китай

Пекін, Китай. — Приїзд Ясіра Арафата сюди, в столицю Китайської Народної Республіки, в суботу, 5-го травня, на триденну візиту для важливих розмов з трьома найвищими лідерами Китаю, зустріто привітальними вистрілами з гармат 19 разів, салютом, що прислуговує тільки головам держав (так привітали китайці японського прем'єра Насуґіро Накасоне в березні місяці, коли він був тут з державною візитою). Закінчилася візита Провідника ПВО, Палестинської Визвольної Організації, підтримкою його як провідника ПВО лідерами Китаю, в понеділок, 7-го травня. Прем'єр КНР Жао Жіянг пробув дві години на розмові з Я. Арафатом; він говорив тут про найголовніші справи для нього і палестинців, яких він очолює: військову й дипломатичну підтримку для ПВО. У понеділок, 7-го травня, Ясір Арафат бачився з китайським дійсним провідником — Денґом Шіяопінґом, що теж відбулося в найбільш прихильній до цього араба атмосфері.

З міністерства міжнародних справ Китаю ще перед офіційним комюніке, після нарад Арафата з Жао Жіянґом було подано до загального відома, що „Китай буде завжди твердо підтримувати боротьбу палестинського народу і підтримувати ПВО, як єдиного репрезентанта палестинського народу, як також непохитно підтримуватиме революційний провід, здійснюваний братом Арафатом", — подав „Ню Йорк Таймс" з неділі, 6-го травня.

Ясір Арафат приїхав до Китаю по „гарячому сліду" американського президента, який від'їхав звідси в понеділок, 1-го травня (Р. Реґена, як лідера супернпотуги, вітали в Пекіні 21-сю сальвою з гармат). Головною ціллю цього завзятого палестинця було, як кажуть американські аналітики закордонних справ, — збільшити Арафатів престиж перед важливою арабською конференцією, яка відбудеться цього тижня в Алжирі.

Арафат відвідує Китай вже четвертий раз, і це з Китаю ПВО дістає так само багато зброї, як і з СССР. Із Пекіну Я. Арафат поїхав до Північної Кореї, щоб і там переговорювати про всі ті справи, що й у Китаї.

Все те, по що приїхав Арафат до Китаю, він тут дістав, включно з промовистим салютом з дев'ятнадцятьма гарматними стрілами, що ними великодушно Китай привітав Я. Арафата, — кажуть західні дипломати. Цьоготижневі розмови в Алжирі зорганізовані на те, щоб об'єднати в одне ціле фракції Палестинської Визвольної Організації після цілого року розбрату, що почався після інвазії Ізраїля на Ливан і окупації Бейруту, звідки палестинські вояки Арафата мусіли були забратися на північ Ливану, а звідти їх вибито знову, але вже не ізраїльтянами, а сирійцями та прихильними сирійцям і ворожими до Арафата самими таки палестинцями. Як знаємо, в грудні минулого року Арафатові послідовники і він сам примушені були, після кривавих сутичок поміж самими палестинцями, забратися з Ливану цілковито. Ясір Арафат проте уважає, що він мусить перебрати знову команду над усією ПВО, що і вирішиться на конференції в Альжирі.

У Сальвадорі перемагає у виборах поміркований Хозе Наполеон Дюарте

Сан Сальвадор, Ель Сальвадор. — Сальвадорці у неділю, 6-го травня, вийшли на фінальні тут президентські голосування у великій масі, не зважаючи на те, що лівиця заповіла збройними заворушеннями й саботажами перешкодити цьому демократичному процесові в країні, бойкотуючи вибори сама й відмовляючи населення брати у виборах участь.

Перші підрахунки на підставі 54-ох вже підрахованих голосів у понеділок, 7-го травня, дали можливість знавцям виборчого процесу „проєктувати" переможця, що ним став Хозе Наполеон Дюарте, і, виглядає, що ставленик правиці Роберто д'Аубіссон програв ці вибори. Вибори були фінальними виборами після того, як ні один з трьох кандидатів у „першій рунді" президентських виборів тут у неділю, 25-го березня, не дістав потрібної абсолютної більшости голосів, яку слід осягнути, згідно з сальвадорською конституцією, щоб кандидат міг уважатися переможцем у виборах. Тоді також на перше місце кількістю голосів був вибився сьогоднішній переможець Дюарте на пост президента, друге місце мав Р. д'Аубіссон, на третьому місці був ще один кандидат, ставленик бізнесу, який дістав лиш незначну кількість голосів, але достатню для того, щоб велися оці додаткові недільні вибори поміж двома першунами.

Американці, які дають значну допомогу, економічну й мілітарну, цій майже демократичній країні Центральної Америки, де ведеться затяжна громадянська війна патріотичної демократичної частини населення з лівими партизанами, яких підтримує й озброює Куба й СССР (через територію сусідньої країни Нікараґуа), у цих виборах давали відкриту підтримку поміркованому Х.Н.Дюарте. В ЗСА говорилося зовсім певно, що Палата Репрезентантів Конґресу не ухвалить грошей на мілітарну допомогу Сальвадорові для дальшої боротьби з лівицею, якщо переміг би у виборах д'Аубіссон. Так що з висліду цього голосування і майже вже певного вибору Дюарте дуже задоволене і населення Сальвадору і Америка, що могтиме далі допомагати цій країні в її боротьбі з марксизмом, який контрабандою проникає через кордони Нікараґуа в країну.

Вибори ці є також тим особливі, що це вперше за 50 років до виборів президента не вмішувалися військові чинники Сальвадору, як це бувало під час сливе усіх попередніх виборів протягом останніх 50-ти років. Також лівим партизанам не вдалося, на щастя, відстрашити громадян від участи у виборах, хоч деякі жертви від комуністичних саботажів — що їх ще не підраховано, були і в людях і в майні.

У СВІТІ

У ВАРШАВІ ТА ІНШИХ містах Польщі, тисячі поляків зібралися на різних площах та у церквах, щоб відзначити національне польське свято 3-го травня, що було обов'язуючим в демократичній Польщі як дата проголошення конституції 1791 року. Не зважаючи на сильну поліційну охорону в старій частині міста Варшави прихильники „Солідарноти" при цій нагоді демонстрували після закінчення вечірньої Служби Божої.

НА ПЕРЕДМІСТІ ПАРИЖА вибухли 3-го травня три бомби, які поранили 13 людей. Атентатчиків не знайдено, але вибухи були біля пам'ятника в пошану замордованих турками вірменів у 1915 році.

У ФРАНЦІЇ УРЯД заборонив існування організації за незалежність Ґвадалюпи через те, що її члени виступають проти французького „колоніялізму".

В НІКОЗІЇ НА КИПРІ застрілили в авті палестинського журналіста, який їхав зі своїм секретарем. Він був активний в арабському журналістичному товаристві та стояв в опозиції до Ясіра Арафата.

В ІНДІЇ АРЕШТУВАЛИ понад 6,000 людей за те, що вони протестували на вулицях проти уряду, що не вміє дати собі ради із тероризмом в околиці Пунджабу. Як відомо, в Індії заборонено тепер влаштовувати демонстрації.

У ЛОНДОНІ ПОМЕР ВІД поранень голови 3-го травня ц.р. один із найкращих американських режисерів театру Елен Шнайдер. Його вдарив мотоцикл, як він переходив вулицю та важко поранив і Е. Шнайдер після трьох днів помер. Е. Шнайдер був відомий із постановки драм Бекетта, Пінтера, Брехта та інших.

В ОСТАННІХ МІСЯЦЯХ мільйони бразилійців демонструють за законом, який впровадив би вперше безпосереднє голосування на президента цієї країни. Чотири опозиційні партії провадять кампанію за цим законом та використовують при тому загальне невдоволення населення військовим режимом. Раніше парлямент відкинув пропозицію такого закону.

ПІВДЕННА АФРИКА ПЛЯНУЄ звільнити 54-ох членів повстанської групи Південнозахідньої Африки, яких тримають у таборі інтернованих у Марієнталі, — сказав адміністратор цього табору генерал д-р Віллі вен Нікерк. Інших полонених з цієї групи також незабаром буде звільнено. Ці африканські повстанці борються вже 17 років за волю в Намібії, як по-інакшому зветься ця ж Південнозахідня Африка, і за її усамостійнення з-під контролі Південної Африки. Всіх інтернованих повстанців у цьому таборі є 146.

ДО КИТАЮ ВИЇДЕ в середині травня заступник прем'єра СССР Іван Архіпов, найвищий за значенням совєтський бюрократ, який відвідуватиме КНР за останніх 20 років, коли приїздили до Китаю з Москви самі другорядні урядовці. Архіпов старатиметься „пробити кригу" недружніх відносин поміж обома комуністичними суперниками — СССР і Китаєм. Одначе, на Заході й у Китаї є скептичні голоси щодо цього і ніхто не сподівається якогось значнішого „потепління". Найбільш важливу вимогу Пекіну до Москви — зменшити кількість озброєних дивізій на північному китайському кордоні Москва пропускає мимо вух, а інші такі не менш важливі вимоги Китаю, як наприклад, відтягнення московських військ з Афганістану, припинення підтримки для В'єтнаму і Камбоджі, також не приймає Москва.

В АМЕРИЦІ

ПІСЛЯ ДОВГОЇ дискусії в обидвох палатах Конгресу і на сторінках преси про „зависокий" оборонний бюджет, який у первісній пропозиції Уряду становив 305 більйонів долярів, секретар Департаменту оборони Каспар Вайнберґер несподівано для всіх запропонував скорочення цього бюджету на 14 більйонів долярів в черговому році. Очевидно, що пропозиція Вайнберґера викликала щире здивування у противників бюджету, бо він раніше не хотів відступити ані на крок. Вайнберґер заявив сенатській комісії озброєння, що цю пропозицію він висуває тільки тому, щоб допомогти обидвом палатам Конґресу знайти вихід з положення і дійти до порозуміння у справі зниження дефіциту в урядовому бюджеті. Уряд і Конґрес намагаються знизити існуючий дефіцит принаймні на 150-200 більйонів долярів.

СУД У ПОВІТІ Вестчестер, Н. Й., засудив 40-річну Кеті Будін, довголітню втікачку від закону і спільницю у багатьох вбивствах, та грабунках, на 20 років в'язниці. Почувши вирок, колишня дуже ґрізна терористка тихим, майже нечутним голосом заявила, що вона свідома свого злочину і знає, що всякі вишукані слова сказані нею тепер не матимуть впливу на нікого, тимбільше на осіб, які втратили під час грабунків своїх рідних. Вона, однак, висловила їм своє щире і глибоке співчуття. Під судом відбулась мала демонстрація осіб споріднених з вбитими К. Будін і її спільниками.

У ЗВ'ЯЗКУ З ТИМ, що у справі несподіваної смерти, правдоподібно від наркотиків, 28-річного Дейвида Кеннеді, сина покійного сенатора Роберта Кеннеді ведеться слідство, суддя Вілліям Раттер заборонив поліції і прокуратурі видавати засобам масової інформації будь-які інформації про обставини смерти і лябораторійні досліди. Головним арґументом судді Раттера було те, що федеральні і місцеві чинники ведуть слідство, і всяке розголошення цієї справи може цьому слідству пошкодити.

КОЖНИХ П'ЯТЬ ДНІВ дуситься харчами одна американська дитина або підліток. Дослідники ствердили, після довших студій, що найбільш „небезпечним" харчем в тому випадку є звичайна ковбаска („гат доґ"), що їх продають торгівці майже на кожному розі вулиць великих міст. Тістечка, горіхи, виповнені овочами шоколяди і великі грона винограду були також зараховані до „небезпечних" харчів, які спричиняють смерть серед молодих і старших. Сузан П. Бейкер з Джанс Гопкінс університету в Балтиморі каже, що малій дитині до четвертого року життя взагалі не можна давати в руку цілу ковбаску чи більші куски будь-якого харчу. Найбільше трагічних випадків трапляється серед маленьких дітей, які щойно починають самі їсти без належного нагляду батьків. Ковбаски спричиняють 17 відсотків усіх смертей серед дітей.

ЛАВА ПРИСЯЖНИХ переслухуватиме на рекомендацію спеціяльного прокуратора Джейкоба Стайна, зізнання Едвина Міса, якого президент Роналд Реґен найменував на пост генерального прокуратора, але Сенат, а зглядно сенатська Юридична комісія, підозріває його в різних фінансових надужиттях і порушенні етики. Один з адвокатів, зближений до Міса, заявив, що покликання лави присяжних є тільки рутиною і це цілком не означає, що спеціяльний прокуратор затіває якусь „вотерґейтську" справу проти Міса.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР КАНАДИ П'єр Трудо заапелював до американського Уряду взяти провід між індустріяльними країнами для спротиву проти економічного протекціоналізму і знайденні відповідних шляхів для вирішування міжнародних економічних проблем. Трудо твердив, що без рішучої участи і провідництва індустріяльних країн Заходу, а передусім Америки, міжнародна економічна ситуація може скоро перемінитися в повний хаос.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Роля Москви на Близькому Сході

Немає найменшого сумніву, що з провалом американської політики на Близькому Сході, Москва робить всі можливі заходи, щоб заповнити політичну порожнечу і замаркувати свою присутність і вплив у цій дуже важливій частині світу.

В останніх тижнях аж три визначні советські дипломати відвідали Сирію і Ливан, що вказує на дипломатичний наступ Москви після відступу Америки з тих теренів. Москва, використовуючи відтягнення морських піхотинців ЗСА з Ливану, та загальне послаблення у цьому обширі, вважає, що настав час, коли советський вплив мусить посилитися у дальших потягненнях Москви в Ливані.

Одначе західні і арабські спеціялісти твердять, що Москва поступає дуже обережно, уникаючи будь-якої активної мілітарної ролі чи не хоче, щоб її вмішали в прямі непорозуміння між арабами чи в ливанській кризі.

Советські провідники поступають хитро і обережно, і тому не треба сподіватися будь-яких драматичних кроків Москви на Близькому Сході. Покищо ціллю Москви на Близькому Сході є здобути довір'я та створити враження, що Советський Союз є куди більш достовірним і льояльним союзником арабів, ніж Америка. В першу чергу, Москва старається поліпшити свої відносини з Єгиптом.

Советський амбасадор Владимір Поляков, після трирічної перерви, конферував недавно з рядом єгипетських міністрів у справі наладнання повних дипломатичних зв'язків. Рішено не тільки „унормалізувати" відносини між СССР і Єгиптом, але також постановлено ряд рішень в справі економічно-торговельного обміну.

Як знаємо, Советський Союз був головним союзником Єгипту аж поки, сьогодні покійний, президент Анвар Садат у 1972 році не „видворив" 17,000 советських „дорадників" з Єгипту.

Совєти вважають, що Єгипет є ключовою країною на шляху їхніх змагань стати активним чинником на Близькому Сході. З другого боку каїрське правління переконане, що „нормалізація" відносин із СССР в нічому не пошкодить відносинам між ЗСА і Єгиптом. Одначе натяки в Єгипті про активну ролю Москви в мирових зусиллях на Близькому Сході викликали негодування і критику у Вашінґтоні.

Між советськими відвідувачами на Близькому Сході були член Політбюра Ґейдар Алієв, який гостював в Сирії, і Карен Брутенс, спеціяліст у справах Близького Сходу в ЦК компартії в Москві, який побував у Ливані, Сирії і Іраку.

Згідно з арабськими джерелами, Алієв запевнив сирійського президента Гафеза Асада про „всецілу" підтримку Москви в політиці Сирії в Ливані. Брутенс, за звідомленнями Ройтерса, побував також в Іраку. Після деякої „невтральности" Москви в ірако-іранській війні, СССР тепер став „одвертим" союзником Іраку, обіцюючи дальші достави зброї й іншого воєнного матеріялу цій країні.

В оцінці Кремля, мир на Близькому Сході можна осягнути тільки тоді, коли кордони Ізраїля будуть привернені до стану з-перед 1967 року. Америка і СССР, на думку Москви, могли б тоді бути „постійними сторожами" миру на Близькому Сході.

Але, не зважаючи на це, що Москва осягнула певний поступ у визнанні серед арабського світу, СССР не може добитися дипломатичного визнання з боку Савдійської Арабії.

Москва має також певні труднощі зі своїм іншим сателітом — Південним Єменом, який старається вести більш незалежну закордонну політику й стало відмовляється дати привілеї советським воєнним кораблям у своїх пристанях.

Назагал, Москва старається розвивати свої зв'язки не тільки з Єгиптом і Сирією, але також з іншими арабськими країнами. Це завдання нелегке, але з відсутністю активної американської політики в Ливані, Москва робить повільний, але й постійний поступ.

АЛЬМАНАХ УНС НА 1985 РІК

Редакція „Свободи" вже почала підготову матеріялів до Альманаха УНСоюзу на 1985 рік. Частинно він буде присвячений подіям після закінчення Другої світової війни, тобто перебування українців-втікачів в таборах Ді-Пі, а відтак великого ісходу до країн нового поселення. Матеріяли про ці та інші події українською і англійською мовами проситься авторів надсилати до 20-го червня ц.р. — Ред.

Юрій Р. Рибак

КОМЕРЦІЙНІСТЬ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРИЩ

Олімпійські Ігрища — це не ідея, це дійсність, що виповнює мрію амбітного молодого спортовця. Але, як кажуть, від ідеї до дійсности — далека дорога, а цією дорогою є участь у Ігрищах.

Учасником, звичайно є спортовець, молода людина, яка посвятила своє життя суворій дисципліні і праці, щоб перемогти всі перепони і закваліфікуватись до участи в осягненні найбільшого спортового відзначення... олімпійської медалі.

Комерційність спорту, у найширшому понятті, уже видно в самому приготуванні змагуна. У країнах, де держава фінансує фізичне виховання, комерційність спорту завуальована, мовляв, це все є у рамках шкільної виховної системи. Держава оплачує спортові школи для спортово спосібних дітей, де, під оком вправних тренерів, посвячують багато часу даній ділянці спорту, не забуваючи при тому про загальне навчання. У країнах, де фінансування спортовця у передолімпійському часі, виключно залежить від приватних фондів, розвій атлетики, як науки, виявляє застояність.

У ЗСА більшість науковців спорту переважно є в університетах і має малу стичність з елітою атлетів. Щойно у 1981 році Олімпійський комітет ЗСА розвинув програму спортової медицини. У підготові до Ігрищ, американські змагуни переходять психологічні та біомеханічні тести. Згадуємо про спортову медицину, бо в останніх Панамерикайських Ігрищах відкрито вживання наркотиків, завданням яких було поліпшити справність. Є однак погляд, що осяг змагуна не є у штучному короткотриваючому ефекті наркотика, а радше у його таланті та солідній систематичній підготові. А на це все треба гроші, гроші, гроші і ще раз гроші!

Отже, коли фінансування походить із приватних джерел і не є частиною заробітку спортовця, то тоді немає мови про комерційність. Про комерційність можна чути з хвилиною приготувань до Ігрищ. Чуємо зокрема тоді, коли держава, муніципальні установи, фундації не всилі фінансувати величезних витрат. Ось канадці ще дальше сплачують заборгування, а цьогорічні зимові Ігрища жителі Сараєва допомогли фінансувати добровільним оподаткуванням своїх заробітків.

Дещо інакше є у Лос Анджелесі, де відбудуться цьогорічні літні Олімпійські Ігрища. Організатори встановили півбільйоновий бюджет, який не коштуватиме платників податків ні одного цента. Це було рішальним фактором і місцеві чинники погодилися на те, що протягом 16-ти днів очі спортового світу у діяспорі, звернуться в їхній бік, а при тому місцева економіка може лише скористати.

Крім великих оплат телевізії за право передавання (Ей-Бі-Сі заплатило 280 мільйонів долярів) комерційним засобом сталися 29 американських чи пак світових корпорацій, які досі погодилися заплатити 120 мільйонів долярів, що перевищує значно Олімпійські Ігрища у Лейк Плесіді, де 380 фірм склали лише 9 мільйонів долярів.

Своїми вплатами фірми купують титули, наприклад „офіційний спонзор" (вплати від 4 до 14 мільйонів долярів). Менше коштує титул „офіційний доставець". Одне тут треба відрізнити, що коли дана фірма доставляє товар або дає обслугу і за це її платять, то не можна її себе реклямувати. В іншому випадку наражують вони себе на судові процеси. Одна велика книговодська фірма відповідає за реєстрацію і контролю всіх спортових вислідів, але тому, що її за це платять — їй не вільно ніде про це згадувати. Теж не вільно вживати неуповажненим фірмам слів: „олімпійський" і „олімпіяда": щоб це перевести у життя — за цим слідкує спеціяльний відділ детективів.

Проти того роду олімпійської комерції висловлюють своє незадоволення малі підприємства, вважають що їм діється кривда.

Великі підприємства, великими грішми здобули право свій товар чи обслугу закваліфікувати якнайкращими, бо ними користується — безпосередньо або посередньо — еліта світового спорту. Чи купецький світ робить це з пієтизму до спорту? Сумніваємось... Купці радше руководяться власною кишенею. Вони хочуть проникнути і загарбати частину ринку споживачів — які є або фанатиками або прихильниками спорту, або лише глядачами.

За використання Олімпійських Ігрищ, як засобу фінансування не можна нікого ганити, бо це єдиний засіб здобути фонди. Ціла дія є леґальною при добровільній згоді зацікавлених сторін, при чому попит та подача вирішують.

Олімпійські Ігрища без змагунів — це театр без акторів. І якраз тут справа комерційности акторів спорту нас турбує. Олімпійська ідея побудована на аматорстві. Але чи маємо точну практичну, дефініцію акторства? Доходить вже до цього, що говориться про Ігрища, які охоплюватимуть усіх. А скільки спортовців є аматорами лиш до часу Ігрищ, а здобувши медалі, переходять на професіоналізм. Питання: чи в них олімпійською ідеєю є гасло: „У здоровому тілі здорова душа"? Чи може ця ідея є лише приготуванням до професії, а тоді прийдеться сказати: „У здоровому тілі комерційна душа".

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Платівки зі зразковою духовною музикою

„Єрусалимська Утреня" Мирона М. Федорова, у виконанні хорового ансамблю „Музікус Бортнянський", під керівництвом Мирона Максимова, при співучасті целебранта о. Ярослава Дибки й соліста Давида Кінга.

Єрусалимську Утреню відправляють у нас тільки один раз у році, а саме у Велику П'ятницю над Божим Гробом. Вийнятковість цієї Богослужби виправдує тонка настроєвість і піднеслий характер музичного твору награної на платівку Утрені, що знаменує містерію Великої П'ятниці — торжества близького Христового Воскресіння.

Відомий композитор, у більшості духовної музики, Мирон М. Федорів, опрацював невипадково теж і оцей твір глибокої призадуми, а водночас і всенародного поширення. Своєю композицією бажав він послужити двом головним цілям: вдумливим заглибленням відзначити гідність події Великої П'ятниці, а теж виразити відзначення цієї великої події якнайкраще доступними музичними засобами у музичному стилі та мистецькому виконанні.

У творі цього задушевного характеру багато присвячено місця на зовнішні ефекти в роді мелодійного багатства та музичного драматизму. Тут чи не найбільше домінує стиль мотету, канту й рецитацій, що є базовані на всенародних наспівах. Так і розв'язав М. Федорів перше завдання свого творчого задуму — подати якнайкращими хоровими засобами зразок інтимної й настроєвої, а при тому і величної музики. В тому його сучасний твір нагадує творчість бароккової музичної доби, а подекуди йде ще далі, аж до одуховленої, містерійно закрашеної музики Орляндо ді Ляссо в його „Сібілійських Пророцтвах" (1550-52 рр.). Там то вийшов він назустріч своїй турботі за якість мирянського виконання богослужбових наспівів по наших церквах. Т. зв. „самолівка" (розспів мирян, часто без належної текстуальної й музичної підготови) не завжди задовільняє естетичного смаку й культурних вимог багатьох, якщо не загалу, вірних по наших церквах, а навіть знеохочує їх до співучасті в такій нерозбірній, часто негармонійній відправі. А Богослужба повинна приваблювати вірних не лише своїм духовним змістом, але й належним культурно-естетичним рівнем, що рівночасно одушевляє й виховує.

Зразкова музична передача Єрусалимської Утрені в виконанні недавно заснованого в Торонто (1981 р.) вокально-інструментального ансамблю „Музікус Бортнянський" доказує, що при належному відданні культурі церковного співу, а ще професійними силами, можна осягнути високо-естетичне враження й розуміння краси церковних наспівів, що практикуються в нашім обряді.

Ансамбль „Музікус Бортнянський" у складі невеликого навіть числа заавансованих вокалістів різної національности, яким керує наш здібний професійний музика Мирон Максимів, створив для нас велику несподіванку, бо, виконуючи цей твір — „Єрусалимську Утреню" (можна сміливо сказати „ораторію") вже не на народний лад, але у виді стильово перекомпонованих мотивів, за кращими традиціями плекання церковного розспіву в Західній Україні, — дав нам зразковий приклад краси наших обрядових співів, а заразом і наявний доказ, що з них можна зробити у їх мистецькім випрацьованні та виконанні. Заслуга тут велика високо-культурного ансамблю „Музікус Бортнянський" з його засновником та керівником Мироном Максимовим, що вивели цей небуденний твір на денне світло й подали його до загального вжитку, зафіксовуючи його на платівці, що вже сама собою, у її зовнішнім мистецькім оформленні, говорить і про її внутрішній зміст. Шкода лише, що із-за браку місця скорочено цю Утреню, чого жертвою мусіли напевно впасти і деякі гарні й характеристичні моменти. Але з цього що є, можна мати певну уяву і про те, що з конечности мусіло бути пропущене. Переслухуючи музику з цієї платівки, можемо бути тільки раді, що завдяки молодечому ансамблю „Музікус Бортнянський" появилося серед нас таке цінне культурне надбання.

Роман Кухар

ТОРНАДА І ГРОМОВИЦІ навістили минулого тижня, зокрема в четвер і п'ятницю, 3-го і 4-го травня ц.р., південні стейти Америки, зокрема Алабаму. Тільки в самій Алабамі загинуло від торнад шість осіб, а кількадесять були поранені. Матеріяльні шкоди обраховують на мільйони долярів. Більше, як 36 торнад бушували в Оклагомі і Південній Каролайні і спустошення в цих стейтах переходять людську уяву. Губернатори названих стейтів покликали на допомогу вояків національної гвардії, які допомагали населенню переселитись у безпечніші місця і стерегли їхнє майно. Тисячі осіб втратили дах над головою і для них треба було знайти тимчасове пристановище.

А. Власенко-Бойцун

ТРЕТІЙ ТОМ „ОСТ"

Улас Самчук, „Втеча від себе". Накладом Товариства „Волинь", Вінніпеґ, 1982, стор. 429.

Недавно, але з датою 1982 року, появився третій том роману „Ост", закінчення трилогії, що її почав наш письменник тридцять років тому. Перший том, „Морозів хутір" писаний безпосередньо після Другої світової війни, появився у Реґенсбурзі в 1948 році. „Морозів хутір" починається вибухом революції у Росії 1917 році, яка повільно докочується до хутора. Героями повісті є родина Морозів, батько Григор і чотири сини, яких Самчук вивів із селянської аристократії, із хутора біля Канева, що над Дніпром, символічно, із серця України. „Морозів хутір" показує заможне і впорядковане й ідилічне життя українських хутор'ян до революції, яке автор ставить у контрасті із нищівною, руйнуючою силою революції, що нищить найкращий елемент української нації, в тому і Морозів хутір, у якого пожарі гине батько, а сини стараються вижити, співпрацюючи з новим ненависним режимом. Дальшу долю синів показує автор в другому томі, „Темнота", що змальовує малороса-Івана і поета лавреата — Андрія. Книжку видано заходом Української Вільної Академії Наук в Ню Йорку в 1957 році. „Темнота" зустрілась з досить неприхильною критикою, з огляду на презентацію гнучких героїв-вислужників, що стараються вижити в часі колективізації і сталінського терору. В третьому томі віддзеркалив Самчук перші кроки на еміґрації, насильне репатріювання людей — советських громадян, яких німці вивезли на працю до Німеччини або й тих, що добровільно втекли з СССР на Захід, шукаючи волі та долі в чужині.

Хоч третій том продовжує історію родини Морозів, його головний персонаж — громадський діяч, голова українського комітету — „Добродій у сірому плащі" — Нестор Сидорук, з яким зустрічаються у різних ситуаціях Морози. Сидорук — це ще більше розвинений типовий протаґоніст Самчука — людина, яка знає свою мету, яка „хоче і може". Одначе в контрасті до попередніх протаґоністів — селянина, господарника, й інтелектуала, що боролись за свою долю різними способами, Сидорук ідеалізований, бо він змагається за долю своїх батьків, він наскрізь чесна людина, джентелмен, доброчинець, що вміє підкорити свої особисті почування, для добра інших.

І хоч Іван Мороз старається насильно забрати свою улюблену доньку до репатріяційного табору „Смерть фашистам", але Вірі пощастило втекти від батька, і з табору, зустріти давнього друга Сташка та виїхати до Америки.

Головного героя Нестора Сидорука характеризує автор устами інших персонажів: „І Нестор Сидорук весь в тому зосередженню, його уряд вже в русі, там вже засідання, обговорення, плянування. А між тим, додатково і такі справи, як ось Морозів. Сьогодні йому пощастило особливо... Довідався, що родина Водяних залишила також Прагу і є вже тут, на селі, недалеко Ваймару, як також і те, що доктор Татяна Водяна, має обняти керівництво амбуляторії комітету у нижньому поверсі цього ж будинку.

Га-га-га! Браво-бравісімо! Проблему Морозів май же рішено. Залишається їх тільки звести. Отже — вперед до перемоги" (ст. 122)

Але найкраще характеризує цього нового героя Самчука Віра: — „Ти з ним говорив? Про мене? Без мене? А чи ти знаєш, що це таке? А коли так, то послухай! — і вона почала оповідати йому про себе. Про Сашка, про Еріка, про її вагітність, про те, як і де знайшов її Нестор, про шпиталь і нарешті про Нестора. — Чи ти знаєш, — казала вона піднесеним тоном, — що це був він, що мене врятував від смерти. Більше. Від заломлення духа. Бачиш, довкруги тисячі й тисячі людей, а спробуй знайти між ними одиницю, яка щось би таке доказала. А ти забороняєш мені з ним бачитись? Яким таким правом? Я і так нещасна, бо його люблю і безнадійно... Бо у нього жінка, яку він любить. І це все! І це, батьку, все! І коли хочеш знати, я не збираюся туди вертатися, я залишаюсь тут, з цими людьми, а тебе перестаю розуміти". (ст. 274)

Друга частина книжки „Назад до хутора" вміщає ретроспективні спомини Івана Мороза після повороту в Україну, страхіття допитів, в'язниць і таборів, з яких він за допомогою і знайомствами свого брата письменника-лавреата виходить живим та знову опиняється в Берліні, звідкіля переїжджає до Канади. Тут його донька купує йому фарму, куди спроваджують жінку Івана та де з правдивим американським „гепіендом" кінчається третя частина роману „Ост".

Книжка складається із двох частин: перша „Шлях крізь Ваймар", що має 13 нетитулованих розділів, а друга-в шести розділах „Назад до хутора", в якій зустрічається родина Морозів у

Закінчення на ст. 3.

ІНТЕРВ'Ю З О. Д-РОМ І. ГРИНЬОХОМ

(Як уже інформовано, до ЗСА з Европи прибув о. д-р Іван Гриньох, один із співосновників Української Головної Визвольної Ради, щоб взяти участь у відзначеннях її 40-річчя. Отець Гриньох, як відомо, відвідав Головну Канцелярію УНСоюзу і редакцію „Свободи". При цій нагоді редакція щоденника перевела з о. Гриньохом інтерв'ю, яке друкуємо внизу).

I.

Питання: Хто був ініціятором у створенні Української Головної Ради і яка була ваша роля в її створенні?

Відповідь: До першої частини питання маємо вже багато документів, зокрема в підпільних виданнях в Україні в 1944 році і пізніше, та статтей друкованих за кордоном. Останнім часом ваш щоденник „Свобода" друкував серію статтей на цю тему д-ра Мирослава Прокопа, одного з членів-засновників й учасників І Збору Української Головної Ради в липні 1944 року. Стаття, аналітична й інформативна за своїм характером, дає детальну відповідь на це питання. Якщо ж питаєте мене, відповім коротко: ініціяторами УГВР були дві організації — підпільно-революційна політична організація ОУН, очолювана й керована до липня 1941 року Степаном Бандерою, після його арешту й заслання до концентраційного німецького табору — його заступником Миколою Лебедем — до серпня 1943 року, а після III Надзвичайного Великого Збору ОУН, на якому дійшло до реорганізації самої структури й перевірки ідейно-програмових статутів, тричленним Бюром Проводу ОУН, головою якого обрано Романа Шухевича. Другим, з погляду розвитку процесів визвольної боротьби, може навіть вагомішим ініціятором або чинником, була Українська Повстанська Армія, яка в роки свого росту (1942-1944) стала підпільною армією всього українського народу. Отже, на виникнення УГВР вплинули два елементи: політичний і військовий.

Але дозвольте відкрити вам ще й третій чинник: Це український народ, що після такого історичного досвіду виріс і перетворився у зрілу націю, що проник тугою, бажанням, готовістю до боротьби і на жертву за своє суверенне державне життя. Цей народ мав право вимагати і тому очікував від активних тоді політичних і військових сил, щоб їхні керівники покликали до життя всенаціональне керівництво, свого роду уряд, на час підпільно-революційної боротьби, але без претенсій бути таким урядом, тобто не „навіки вічні", але аж поки ця боротьба завершиться успіхом, значить відновленням української держави. Саме в цьому бачу вияв християнської чесноти, що її виявили ініціятори і співтворці УГВР, чесноти, яку назву за Апостолом Павлом, смиренномудрієм, чесноти, в якій єднається в людині життєва мудрість, не мудрагельство, і смиренність, не зарозумілість, не гордість. Без тієї чесноти неможливе державне будівництво, неможлива також творча державна праця. Тому, говорячи як священик Христової Церкви, бачу за всіми ініціяторами, ще когось іншого — таємничого Надхненника, Духа Святого, що є Дателем всіх людських чеснот.

До другої частини питання скажу таке: Ніяково мені оповідати про свою ролю. Радше, нехай скажуть колись інші. Скажу тільки загально, що моя праця у постанні УГВР була тісно пов'язана з названими „ініціяторами". Ця праця випливає з моєї настанови ще з молодих літ. Я завжди був наближеним до джерела сили й росту рідної Церкви і рідного народу. А тим джерелом і передумовою обох спільнот, Божої і людської, були для мене „низи", не „верхи", ще точніше — молоде українське покоління. Допоміг мені у цьому мій незабутній Глава Української Церкви Сл. Б. Андрей Шептицький. Він доручав мені такі служіння у нашій Церкві, які мене назавжди зв'язали з українською молоддю. Був я з його найменування і духовником студентської й академічної католицької „Обнови", і духовником організації молоді „Орли", що її перед Другою світовою війною очолював полковник Андрій Мельник, і духовником Матірного Товариства „Сокола-Батька", і духовником - академічним душпастирем для всіх студентів-грекокатоликів у Польщі. Був я також якийсь час духовником у львівській Семінарії і викладачем Богословської Академії у Львові. Ділив я, правда, короткий час, долю цієї молоді у в'язниці на Лонцького і Бриґідках. Бути з українською молоддю, працювати з нею і для неї, переживати з нею, боротися разом з нею, це чудове посланництво. Тут було моє надхнення, що визначувало дальший життєвий шлях. Не снилося мені ніколи бути „героєм"; герої, як мученики в Христовій Церкві, це вийняткові феномени: на мільйони людей їх небагато... Але бути „воїном Христовим" зобов'язувало мене моє покликання. І бути простим воїном свого народу — це обов'язок кожної людини, родженої на цій землі.

Я мусів вплести ці дані для з'ясування свого малого вкладу в творенні УГВР. Роля моя — це праця помічника у її постанні. Треба було впорядковувати наше внутрішнє життя, переконувати різних видатних осіб у потребі всенаціонального керівництва; отже, я допомагав. Провадив розмови з членами ОУН під проводом полковника Андрія Мельника і з іншими українськими церковними і політичними діячами, яких особисто я знав. Я допомагав, беручи участь у зовнішньому секторі визвольного руху, насамперед у референтурі зовнішніх зв'язків Проводу ОУН під шифрою т. зв. „Р 33", від 1943 року очолюваній Миколою Лебедем, а пізніше співпрацював у Генеральному Секретаріяті Закордонних справ УГВР, що ним він також керував. Саме тут, у листопаді-грудні 1943 року, довелося мені бути учасником розмов з Головним Командуванням Угорської армії у Будапешті, і опісля ще пізньою осінню 1944 року. Я очолював у лютому 1944 року українську делеґацію в розмовах з румунами. Ці розмови велися в Ясах, Кишиневі. Я був учасником розмов з поляками, тобто з Головною Командою Армії крайової, з делеґатом польського уряду для краю і т. зв. „грубою чвуркою"; розмови велися від кінця серпня 1943 до лютого 1944 року. В результаті дійшло до підписання спільного договору між народами-сусідами. Як зв'язковому українського підпілля мені довелося також говорити з ворогом, щоб рятувати від смерти в'язнів, закладників, щоб добитися звільнення наших в'язнів з різних німецьких концентраційних таборів. Наше таке — з людського погляду — чудове, хоч для багатьох просто незрозуміле підпілля не думало тільки про себе, але про всіх людей свого народу, що були жертвами терору окупанта.

(Продовження на ст. 3)

Вісті з Осередку св. Андрія в Норд Порт-Мінерал Спрінґс

Кожного року наші пані улаштовують передсвяточні базари для інформування американської публіки про наш віковий культурний дорібок. Такий передсвяточний базар нашої громади відбувся 6-го і 7-го квітня з незвичайним успіхом. Він був чи не найкращим за всі минулі роки. Базар втішався численною участю гостей– відвідувачів. На численних столах, прикрашених чудово вишитими скатертями пишались шедеври українського народного мистецтва. Дуже естетично і вміло були уложені експонати: кераміка, народна ноша, вовняні, повні краси килими, багатий вибір реґіональної вишивки. Чи не найбільше імонували гостям, викликаючи у них захоплення, наші писанки. Найбільше гостей скупчувалося довкола станка, де наші пані репрезентували техніку писання писанок. Ми бачили повні зацікавлення очі, усміхнені обличчя, бо це для відвідувачів було чимось небуденним і несподіваним.

Було багато питань і відповідей на них, пояснень, наприклад, чому на усіх писанках переважає яскрава червона фарба? „Це ж краска крови нашого Спасителя за нас пролита, приклад християнської любови і віддання", —відповідали ми.

Відгоміном цієї незвичайно успішної імпрези, були обширні статті, що появилися 16-го і 19-го квітня в газеті „Сарасота Геральд Трібюн", в яких подані були цінні матеріяли у зв'язку з „Передсвяточним базаром" із історії України та про нашу народну культуру і мистецтво. Кілька днів пізніше, 22-го квітня, у вечірних вістках на телебаченні була багато ілюстрована згадка про наші писанки. Як багато користи можна принести для української справи там, де є єдність, серце, розум, посвята і дисципліна.

x x
x

17-го квітня милий гість із Ст. Пол, Мінн., д-р інж. Степан Тисовський, голова Товариства Українських Інженерів Америки, обдарував нашу громаду дуже приємними повним ностальгії вечором прозірок із прекрасної природи Аляски, де як федеральний урядовець він працював у 1973 році.

Другою частиною програми були спогади з молодих літ студій у славній Гірничій Академії в Леобені, Австрія. Ці прозірки зворушили глядачів. Були це спогади з 1924-29 років. Перед нашими очима пересувалися картини життя і праці для отримання знання у славній Академії—великий день закінчення студій, день промоції, отримання дипломів інженерів і докторантів. Побачили ми цілий факультет Академії з професорами і ректором Академії на чолі. Побачили наших студентів, професорський факультет у врочистих середньовічних строях репрезентантів науки і знання, та інших студентів в корпораційних багатих строях. Було їх тоді 42, сьогодні залишилося лише два „могіканці", це—прелеґент д-р інж. С. Тисовський та відомий активний громадський діяч інж. І. Янович, які тепер мешкають у Ст. Пол в стейті Міннесота.

Д-р Володимир Е. Голіян

ВІДЗНАЧЕННЯ 40-РІЧЧЯ ЗУАДК

В цьому році минає 40 літ від заснування Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК). Співтворцями цієї заслуженої допомогової установи у воєнному періоді 1944 року були: Український Конгресовий Комітет Америки, Український Народний Союз, „Провидіння" і Народна Поміч та ряд організацій і провідних українських діячів у ЗСА, які поклали перші основи для створення в тому часі цієї дуже потрібної української допомогової організації. Деякі із тих діячів, які були в перших роках у проводі ЗУАДК-у, ще живуть, і їм, в першу чергу, належиться пошана і признання від усієї української спільноти в розсіянні.

Висліди жертвенної праці й зусиль ЗУАДК-у в користь наших потребуючих братів і сестер усім нам добре відомі. У повоєнних часах заходами ЗУАДК-у коло 75,000 українців, що перебували у скитальчих таборах Европи, переселено на американський континент. Між ними були тисячі професіоналістів, науковців, мистців, культурних діячів, підприємців і нашої ідейної молоді, яка тепер є провідною елітою української спільноти на цьому терені. А скільки матеріяльної допомоги одержали у пізніших роках українці: жертви землетрусу в Югославії, хворі й немічні в різних місцях нашого поселення, втікачі з країн поза залізною заслоною, включно з мадярами після їхнього зриву в 1956 році, а теж тисячі наших потребуючих братів і сестер в Европі та різних країнах Південної Америки, й останньо жертви стихійної повени в Бразилії. Всі акції були ініційовані й завершені ЗУАДК-ом при жертвенній піддержці української спільноти ЗСА і Канади.

Живемо в критичній та непевній добі, що ставить нас часто-густо в неприятливу ситуацію і вимагає від українців, які живуть у вільному світі, багато зусиль і посвяти для несення допомоги нашим потребуючим братам і сестрам у розсіянні сущим. Синтезою харитативної діяльности ЗУАДК-у на цьому відтинку стало його променисте гасло: „Брат - братові". І саме це гасло кристалізує основні цілі та завдання ЗУАДК-у, а водночас і цілої патріотичної української спільноти на терені нашого діяння.

Для відзначення усіх цих спільно проведених зусиль впродовж 40-річного існування та для вшанування його творців і піонерів, Рада Директорів ЗУАДК-у на своїх річних нарадах 7-го квітня ц.р. доручила Екзекутиві влаштувати ювілейні святкування з науковою конференцію, на якій будуть зроблені підсумки дотеперішної праці, та зі зустріччю з українським громадянством на ювілейному бенкеті з мистецькою програмою, що відбудуться у шкільному приміщенні Сестер Василіянок на Факс Чейсі у Філядельфії в суботу, 27-го жовтня ц.р.

Згідно з цією ухвалою закликаємо всі наші організації, товариства і установи, шановних діячів української спільноти, гідно відзначити цю жертвенну працю ЗУАДК-у, яка принесла стільки користи потребуючим українцям у розсіянні. Немає сумніву, що найбільша у світі українська допомогова установа ЗУАДК повністю заслужила на пошану і признання від всього нашого громадянства.

Рада Директорів ЗУАДКомітету

Шевченківська доповідь у Кензасі

На запрошення слов'янського відділу Кензаського університету в Лоренсі та української громади Кензасу, д-р Яр Славутич, професор-емерит Альбертського університету, прочитав 30-го березня доповідь на тему „Поет і нація", в якій розглянув значення творчости Тараса Шевченка у формуванні новітньої української духовости. На доповіді було понад 40 слухачів, студентів і професорів.

Наскільки відомо, це була перша доповідь в університеті на тему з української літератури від часу його існування. У цьому місті живе мало українців. Усе ж таки минулого академічного року тут був невеликий курс української мови, що його вів молодий викладач, недавній еміґрант з України Анатолій Вишевський, який тепер працює там над докторською дисертацією, що охоплює творчість також Юрія Яновського.

Варто ще згадати, що серед кількох українців у Кензаському університеті є д-р Михайло Палій, який працює в бібліотеці й пише наукові праці з історії України. Він же був ініціятором улаштування Шевченківської доповіді на кемпусі. Крім цього, д-р Славутич мав літературний вечір у просторому домі родини Гузарів, місцевих підприємців, до яких прийшло близько 30 осіб послухати читання уривків із його поеми про голод в Україні. Вступне слово про гостя сказав д-р Юрій Мельникович. Розійшлося 15 примірників „Зібраних творів" поета і стільки ж його підручників української мови.

Мгр Маркіян Ковалюк

Третій...

Закінчення зі ст. 2.

щасливих обставинах на канадському хуторі Івана Мороза в затишній провінції Онтаріо.

„Втеча від себе" — це наче спомин, спершу Віри, доньки Івана, якій не пощастило разом із її нареченим Сашком пробратись на Захід, їх німці призначили на роботу „Ост": Віра опинилась у Мелінґені, близько Ваймару в Турінґії, де проживав під кінець війни автор, про що пише в щоденнику „П'ять по дванадцятій" і в третьому томі споминів „Планета Ді-Пі", тому точно і вірно реєструє метушню репатріяції робітників „Ост", що поділились на дві ворожі групи: тих, що бажають повернутись на „родіну" і тих, які радше воліли б вже загинути ніж бути репатріованими.

До перших належить Іван Мороз, який, шукаючи за донькою, попав до Бухенвальду, одначе, хоч пройшов уже Сибір і тюрми, вірить, що його місце в батьківщині та надіється, що після війни зайдуть зміни в СССР. Не дивлячися на прохання і переконування Несторука, Іван Мороз вирішує повернутись в Україну, бо там його дружина, брати і туди він забере свою доньку, Віру, яка хоче залишитись на Заході та мріє про Америку.

„Іван, здавалось, хотів, було, ще щось гостре сказати, але вже не встиг. Він залишився знов сам зі собою, як звичайно, з відчуттям особистого осамітнення, над чим він багато думає і чого він не може звести до ладу. Останні слова його супротивника особливо вражали, він таки направду сам себе не розуміє, це такий крутіж дії, що в ньому не знайдеш початку, все лиш тікає і не думає куди, а Іван думає, а тому він на роздоріжжю. Йому лиш здається, що і тут мусить бути якийсь вихід... Не лишень той назад і Сибір, або той вперед і Америка. А де ж ділась та середина... Господи Боже! То ж він має батьківщину... То ж він нічого не зробив такого за що треба її від нього забрати. І хто це має робити? І яким правом? Якось дивно подумати, що йому, саме йому це відбирають і таким нахабним , дерзким способом, що його не збагнеш ніяким розумом.

Але ж ти знаєш, Іване, що на твоїй батьківщині сталося? Хіба ти не бачиш, не чуєш? Чому сперечаєшся? Я не сперечаюся, відповідав він на таке, я лиш не можу, вбийте мене, цього розуміти. Ви лиш подумайте... Мене вирвано з ґрунту і викинуто... Отак, ніби непотрібний бур'ян... З місця, яке належало мені тисячу років". (ст. 201).

Поруч гармонійного подружжя Сидоруків і Водяних змальовує Самчук ряд цікавих еміґраційних постатей: політиків, художників, письменників і сірих людей — спокійних і панікерів різних національностей, які відограють, епізодичні ролі, характеристичні для еміґрантів східньо-европейських країн. Автор ставить у контрасті до еміґраційної маси німецьку сім'ю селян Врінґлерів, яких впорядкованого і працьовитого життя не зламала навіть фатальна для Німеччини війна.

У „Втечі від себе" знайде читач цікаву характеристику Росії й Америки, яку автор висказує за посередництвом дійових осіб. Молодий вояк, син Врінґлерів, Еріх так характеризує Росію: „А нужда там у них жаска, такої в Европі не знайдеш, родина у малій конурці, мало не в хліві, часто зі скотиною, а по містах у одній кімнаті старі і малі — бруд, воші, блощиці, будинки старі, понищені... Колись там було кріпацтво і кріпосники індивідуального порядку, тепер це колгоспництво і бюрократія державного порядку, що по суті те саме". (ст. 54)

Мова книжки подібно як і в раніших творах Самчука — розговірна, багата в германізми, англізми й інші —ізми, наприклад: ... У Нестора з його Морозами, як він каже „фікс унд фертіг"; — „Гепі-ендом" — відповіла вона:. — „Шолом-Алейхем", шановна!; — „Нє вєріш глазам". Яка різниця „сюр" і без „сюр". І це все на трьох сторінках! (163-165).

Вкінці сама назва книжки — „Втеча від себе" — висловлена інтеліґентом — українським жидом, Сашком: „Жити в раю і жити в божевільні те саме — замкнуті обрії, на вікнах ґрати і нема гріха, а людина на це голодна, це стає ідеалом, гріх і простір її мрія. Все рветься у простір... З-під каменя рветься трава, дитина тікає від матері, листя розлітається з дерева, нарешті, зорі, сонця, системи, галактики. Все тікає. І все від себе. У простір, у далеч, у безвість" (ст. 23-24).

Третій том „Ост" — це радше літопис, а не роман, як написано на заголовній сторінці. Це ретроспективний перегляд — людей, подій, проблем і ситуацій раннього еміґраційного періоду з його конфліктами, переживаннями, турботами і проблисками надій, до яких стреміли і втікали від себе люди, що були в ДІ-ПІ таборах.

Олбанська Округа в поклоні Тарасові Шевченкові

Діти школи українознавства у Вотервліті після концерту.

Вотервліт, Н. Й.—Як щороку Школа Українознавства у Вотервліті відзначила Тарасові роковини. Директор В. Літинський відкрив концерт у переповненій залі Українського Клюбу змістовним вступним словом, підкреслюючи безсмертне слово Пророка України, що довершило справжнє чудо, бо збудило український народ і спрямувало його на шлях боротьби за свої права на власну державність.

Жіночий хор 99-го Відділу СУА під керівництвом Я Кушніра проспівав „Заповіт". Діти садочку СУА під проводом Люби Кушнір гарно виконали свою програму зі співами й деклямаціями, за що публіка нагородила їх рясними оплесками.

У другій частині діти першої, другої і третьої кляс школи українознавства проспівали „Поклін Тобі, Тарасе" й виконали збірну деклямацію. У третій частині учні й учениці четвертої, п'ятої і восьмої кляс виконали монтаж з творів Шевченка. Заповідала учителька Уляна Омецінська, що підкреслила головні моменти з життя й творчости Т. Шевченка. Д. Єдинак прочитав доповідь англійською мовою, В. Білинський деклямував англійською мовою. Збірну деклямацію виконали Христя Хорват, Стефа Коновальчук і Стефа Коцур. Хор СУА проспівав наперемінy з точками молоді пісні до слів Шевченка: „Встає хмара з-за лиману", „Сонце заходить", „Реве та стогне", „Думи мої" та „Садок вишневий", чим причинився до збагачення програми.

Деклямації підготовили учительки З. Білас і Г. Коргун.

Українським національним гимном закінчено цей успішний концерт.

Численна публіка довго оплескувала всі точки програми.

Громадянин

Інтерв'ю...

(Продовження зі стор. 2)

Усе це чекає ще на детальне документальне опрацювання. Те, про що тут згадую, це тільки окрушинка творчої державницької праці всього нашого визвольного підпілля. І я сьогодні щасливий і дякую Господу Богу, що до цієї праці допоміг мені докинути також ту чи іншу крихітку. Додам ще таке: український визвольний рух доби, про яку говорю, це вийнятковий феномен у світі; всі новітні т. зв. революційні рухи, в більшості інспіровані і керовані Москвою, з жадного погляду не витримують порівняння з українським революційним рухом сорокових і п'ятдесятих років. Ті розбубнені новітні революції мають симпатію сторонніх сил. Ми були відірвані від усього світу, замовчувані, поборювані та кривджені навіть своїми. Нашою силою був наш народ, він нам допомагав, терпів разом з нами. Він власне й був тією питомою силою, на яку спиралася уся визвольна боротьба. Без моральної духової й матеріяльної сили цього чудового народу були б ми безсилі. Неможливо вести визвольну боротьбу без опори на невичерпні сили народної душі, розуму і готовости на жертву. Як син цього народу смиренно клоню голову перед ним, молюся завжди за нього і вірю в його воскресіння.

(Продовження буде)

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
Округа Огайо

ділиться сумною вісткою, що в неділю, 6-го травня 1984 р. відійшла у Вічність в Пармі, Огайо, б. голова Округи СУА в Огайо, заслужена громадянка

✝

бл. п.
МАРІЯ ФАРІОН

Родині Покійної висловлюємо глибокі співчуття.

Управа і Члени Союзу Українок Америки
Округа Огайо

Вшанували поета

Культ героїчної чи славної постаті в народних масах твориться за допомогою сугестій, яким маси легко піддаються. Шевченковий культ заініціювали українські діячі інтелектуального профілю, захоплені осяйним талантом поета і мистця, а провідною зорею для народу став він тільки тоді, коли проминули десятки років від смерти поета. За той час близькі до нього українські поети та вчені зуміли зі спогадів про його особу, яку бачили в щоденному житті, зіткати культ. Наскільки постать нашого поета велична, свідчить масове поширення культу Шевченка, який триватиме так довго, як довго українці будуть українцями. Про Шевченків культ свідчать безконечні паломництва до його могили в Каневі, навіть всупереч заборонам, пісні до слів його поезій, березневі концерти і те зворушення читачів, яке завжди зі свіжою силою опановує нас при читанні „Кобзаря".

Поет Євген Маланюк, що ріс на Шевченкові, жив між нами й наснажував українців на еміграційних шляхах дивним чаром поетичних рядків, прояснював далекі від наших роздумів історичні події своїми глибокими „Спостереженнями", вважаючи звичайною справою служити талантом і знанням своєму народові, зовсім так, як Тарас Шевченко. Євген Маланюк - поет Шевченкової міри в розумінні глибокого патріотизму, палкої любови до України. Ціле життя Маланюка плило в руслі служіння України щирого патріотизму в його ідеальній формі.

Минулого року сповнилася кругла дата з хвилини відходу з життя поета. В тому ж році вийшла друком скромна книжка про поета, його творчість і характер діяльности. Щоб спопуляризувати цю небуденну постать XX сторіччя українського духового життя, близькі до нього особи нагадали нам у згаданій книжці (Євген Маланюк. До 15-річчя смерти) про поета, який з такою любов'ю і зрозумінням намагався популяризувати пам'ять своїх ровесників—поетів і патріотів Юрія Клена, Юрія Липу та Оксану Лятуринську.

Завдяки Кураторії Фонду ім. Лариси Целевич і Уляни Целевич-Стецюк, що існує при Об'єднанні Жінок ООЧСУ, появилася книжка, що сколихнула сонні плеса народної пам'яті еміграції. В кількох американських містах, де живе і діє жвава українська громада (Ню Йорк, Дітройт, Філядельфія), відбулися вечори на пошану Євгена Маланюка, що інспірували молодих мистців для присвяти творчого надхнення культові великого поета. Треба сподіватись, що такі вечори відбудуться і в інших містах наших поселень, які матимуть далекосяглі наслідки для культури нашої еміграції.

Особливо „маланюківською" виявилася Філядельфія, яка мала щасливу нагоду слухати поета в час його численних літературних виступів.

Оце 14-го квітня ц.р. відбувся вже другий з черги вечір пам'яті Є. Маланюка заходами ОЖ ОЧСУ та Т-ва Українських Інженерів.

Вечір мав дбайливо складену оригінальну програму. В ній виступали, крім відомих діячів культури, зовсім молоденькі адепти мистецтва. Програму відкрив інж. Роман Циган, вітаючи присутніх, а закрила Люба Сілецька подякою виступаючим. „Слово про поета" Володимира Біляєва показало Євгена Маланюка з нового, невідомого нам боку. Цікаві спогади про зустрічі з Євгеном Маланюком з переконливими спостереженнями політичного характеру поета Володимира Біляєва присутні, як кожного разу, прийняли з великим задоволенням. Двоє мистців слова артистка Христина Озарків та Роман Кінгницький донесли до публіки красу Маланюкової поезії в дуже своєрідний мистецький спосіб.

Після виступу вокального дуету молоденьких співачок Тані Осідач та Андрії Поритко у супроводі Галини Сагатої Поритко, що заспівали пісню „В кінці греблі"; артистка Христина Озарків продеклямувала вірш „Одна пісня". В цій поезії виявилася палка любов до своєї землі як ремінісценція почутої ще в юності пісні, що її співала в час гімназійного навчання Маланюка незрівняна Марія Заньковецька. Роман Кінгницький разом зі своєю дружиною піаністкою Андреєю дали зразок поєднання поезії з музикою. Роман продеклямував два вірші „Пам'яті поета і воїна" та „Пропив сорочку і кожух" під звуки улюблених композиторів Л. Бетговена і Ф. Шопена.

Інж. Лев Яцкевич прочитав шарж „Панта рей", написаний ще за життя поета для одного літературного вечора інженерів.

З двома піснями Ярополка Ласовського, одна до слів Є. Маланюка „Остання весна", друга—настроєвий романс до слів Володимира Біляєва „Не відводь ти очей" виступив баритон Іван Праско Цей співак володіє особливим даром інтерпретації. Рідкісна прикмета, що віддає задушевно стиль відтворюваного твору.

Цей вечір сповнив філядельфійську громаду радісним почуттям близькости з поетом. Вона бачила його і слухала його поезії, які він сам читав. Не один з нас сягнув до полиці, щоб знайти том Маланюкових поезій або прози, й наново захопився рядками непересічної краси й піддався, бувши під чарами його таланту, культові не зовсім ще зрозумілої для нас величі поета.

Оксана Керч

Зарваницька Мати Божа окрашує обкладинку журналу

Джерзі Сиῖі, Н.Дж. — В місячнику „Священик", що появляється в Індіяні, і є найбільше почитним серед священиків, у католицькому видавництві „Мій гість у неділю", в числі за квітень 1984 року, на обкладинці поміщено картинку Чудотворної Мати Божої із Зарваниці, яку намалював для української католицької церкви св. Марії в Колчестері, Конн., відомий український мистець Володимир Бачинський.

У поясненні обкладинки подається точно, що це копія ікони Бачинського, який живе постійно у Вудстаку, Н. Й.

Після весни буде літо...

В Ґлен Спей—католицька церква св. Володимира і туристи з Чикаго та Юніон Сіті.

Православна церква свв. Петра і Павла в Ґлен Спей потребує грошей і багато праці.

Світлив П. П.

Ось-ось, на днях, скоро вже прийде довгождання весна із теплим промінням сонця, запашною природою—біла вишня, бузок, конвалії (декому ландиші). З'являться і лісові звірятка, повернуться метелики, бджілки, пташки і пташенята... Тоді можна буде вибігти надвір, у ліс і на всі груди закричати: „Весна, весна, настала вже весна..."

А за весною скоро прийде літо, розпуск школи і вакації. Треба буде знову думати: а куди ж на вакації? Куди ж на літні табори? Чи вже вдома побути, щось зробити коло хати, коло авта щось майструвати? Але як же можна сидіти вдома, коли є так багато гарних і заманливих вакаційних осель і літніх таборів! Зокрема всі оселі на сході ЗСА у горах. На одній дорозі (або точніше, із 209-ки) тут є Союзівка, і „ОДУМівка", і „СУМівка", і „Верховинка" і десь захована пластова „Вовча тропа".

„Скрізь тут гарно, пригадуються Карпати",—мій знайомий мені каже. Самозрозуміло, йому подобається, інакше він не купив би старої дачі там.

В неділю він в Ґлен Спей ходить до церкви, по черзі, раз до однієї церкви, раз до другої, часом в ту саму неділю він відвідує обидві церкви. Жартома додає: „Може скорше попаду в рай".

Католицька церква св. Володимира, збудована з дерева, гуцульського стилю, завжди заповнена вірними. Православна свв. Петра і Павла є мурована, стилю козацького барокко. Церква була б гарна, дуже гарна могла б бути, якби була закінчена, але парафіян мало. Церква стоїть вже з 14 років і далі бань не має. Ще й далі стоять первісні вже похилені „тимчасові", високі, вже й небезпечні, дерев'яні сходи, на яких можна голову розбити, чи то й убитись, „та ще швидче попасти в рай",—каже мій земляк

Всередині церква ще не викінчена. Також хоч ані я, ані мій знайомий, не є по фаху архітект, одначе, на звичайне око виглядає, що архітект і структурний інженер й інші фахівці, проєктуючи будову цього храму, разом не працювали. Хіба може так показується тільки тому, що будова ще не скінчена.

Мій земляк часто піддавав думку, щоб інші багатші православні парафії, ті, що не знають, що з грішми робити, допомогли, подарували гроші на викінчення церкви. Він також радив, щоб інші парафії з цілого сходу ЗСА, влітку, на зміну, закривали свою церкву на одну неділю і перебралися до церкви свв. Петра і Павла в Ґлен Спей з пікніком-льотерією-розвагами, і так допомогли б фінансово.

І цього ще не роблять. Звичайно, і я також мусів дати свою пораду: „Віддайте церкву українським католикам, вони знайдуть фонди і скоро закінчуть церкву". Після моєї поради, я й не пам'ятаю, просто забувся, чи мій знайомий сміявся, чи ні.

О. Пошиваник

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

НАШІ ЗУСТРІЧІ З ВИЗНАЧНИМИ СПОРТОВИМИ ОСОБИСТОСТЯМИ

Декілька тижнів тому редактор „Спортових Вістей" - „Свободи" принагідно зустрів автора книжки „З футболом у світ" Олександра Скоценя, з яким відбув коротке інтерв'ю.

Питання: Пане Скоцень, що спонукало вас написати працю „З футболом у світ"?

Відповідь: До написання книжки-споминів спонукала мене велика прогалина в ділянці спортової літератури. В цій ділянці у нас, на жаль, крім кількох внутрішньо клюбових альманахів, нічого нема. Читаючи ряд солідних джерельно опрацьованих німецьких, французьких, англійських, польських, мадярських кожночасно доступних видань я дійшов до висновку, що треба в деякій мірі цю прогалину заповнити. Хоч мої спомини базовані на фактах я, одначе, не претендую до повного опису історії, а прямо хочу поглибити знання про ураїнський футбол та кинути жмут світла на передвоєнний і післявоєнний стан спорту, а зокрема футболу, по обидвох боках Збруча і на поселеннях.

П.: Чи включили ви, пане Скоцень, також й осяги українського футболу у вільному світі, головно в ЗСА, Канаді і Австралії?

В.: В книжці охоплені факти з рідних земель і виходу на еміґрацію, від часу мого народження. Вона складається з дев'яти розділів. Рідні землі, часи польської, совєтської і німецької окупацій, а далі — шляхами Словаччини, Австрії, Німеччини, Бельгії, Франції, Північної Америки (ЗСА і Канада).

Якщо йдеться про український футбол у вільному світі і всі наші Спортові Централі — УСС, РФК, УСЦАК, то з огляду на те, що наш спорт в Україні і за її кордонами виконував велику історичну місію, я не міг його зіґнорувати в своїй книжці. Тим більше доводиться згадати, бо я виріс в Українському Спортовому Союзі і в ньому почав свою футбольну кар'єру. З УСЦАК-ом лучила мене кількалітня праця на пості організаційного референта Канадської Делеґатури. Поза тим з рядом наших клюбів і товариств в Канаді і ЗСА поєднувала мене особлива співпраця. Тому поминути такого великого вкладу наших спортовців на місцях поселеннях у розбудову громадського життя я прямо не міг. Про важкий труд спортовців всі повинні знати.

Звичайно, коротко описав клюби Канади та ЗСА. Далекі Австралію і Англію з огляду на те, що мене нічого з цими країнами не єднало, я не описав. Вважаю, що тим повинні зайнятися літописці українського спорту.

П.: Ми здаємо собі справу із коштів, що будуть потрібні вам на покриття цієї книжки. Як ви плянуєте фінансувати кошти друку?

В.: Я свідомий великих коштів, зв'язаних із виданням цієї понад 400-сторінкової книжки. Це найбільш болюча справа, яка прямо зганяє сон із моїх очей, натрапляючи на фінасові труднощі. Грошей на видання цієї книжки у мене немає. Тому на пропозицію друга Романа Дублянці я звернувся за допомогою до громадянства, особливо до спортовців, поселених в різних країнах вільного світу.

П.: Нам відомо про збіркові акції в деяких містах ЗСА і Канади, як теж започатковану збіркову акцію Управи УСЦАК-Схід. Чи можете нас поінформувати про доцьогочасний вислід цих акцій?

В.: Так, мені також це відомо, але, на жаль, всього дві збірки започатковані з власної ініціятиви моїх друзів-спортовців (інші забули). В Чикаго і Сіднею, Австралія. Врадував і підкріпив мою віру факт недавно започаткованої збіркової акції нашої урядової спортової Централі УСЦАК-Схід з осідком в Нюарку, очоленої відомими діячами в спорті, головою УСВТ „Чорноморська Січ" М. Стебельським і редактором „Спортових Вістей" - „Свобода" О. Тарнавським. Дотеперішній результат згаданих збірок ще дуже мізерний.

П.: Коли можна сподіватися виходу з друку „З футболом у світ"?

В.: Рукопис книжки закінчений і переписаний. Очікує зредаґування і мовної коректи. Одначе, з фінансових причин лежить він спокійно на полиці, чекає кращого часу, коли будуть фінансові засоби для випуску книжки у світ.

На закінчення я хочу підкреслити такий факт: щоправда, книжку я написав, це мої і про мене спомини, одначе, ця книжка належить громаді не тільки з огляду на те, що включає загальний наш спорт, його здобутки, але й тому, що книжка є загальногромадським набутком. У приватній кореспонденції на тему книжки пише до мене поважний друг львів'янин, корифей українського спорту, науковець, професор Едвард Жарський (цитую без його відома):

Дорогий Лєню! Висилаю Тобі 50 дол. на видання книжки. Розумію Твої побоювання про те, що Твої спомини мали б лежати в течці і вичікувати кращих часів. Наша спортова громада, свідомі українці усвідомлюють собі вартість Твоїх споминів. Та це ж частина історії українського спорту, який нам так потрібний. І то історії, писаної спортовцем, який пережив на своїй шкірі і ногах всі системи футбольного мистецтва! Люди добрі, таж довідатися про методи праці у київській репрезентативній команді, чи французькій — це ж речі, про які не довідаєшся кожного дня, написані з перших джерел тощо, українським спортовцем... Розумію вповні гіркоту Твоїх почувань, якщо б книжка не вийшла. Однак, я, дорогий друже, є доброї думки".

Від редакції „Спортових Вістей" — „Свободи":

З цієї нагоди пригадуємо усім справжнім симпатикам українського спорту і любителям спортової літератури, що започаткована акція збірки фінансових засобів на покриття книжки „З футболом у світ" продовжується. Пожертви на цю ціль як від поодиноких жертводавців, так і від українських організацій і установ приймає і передає на видавниче конто фінансовий референт УСЦАК-Схід Олександер Напора 680 Sandford Ave, Newark, N.J. 07106.

● РОЗШУКИ ●